

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a Királydomb nemzeti emlékhelyé nyilvánításának támogatásáról**

I. Tartalmi összefoglaló

A Magyar Patrióták Közössége (1024 Budapest, Margit krt. 31-33. IV/5., képviseli: Hetzmann Róbert elnök, a továbbiakban: Közösség) kezdeményezéssel fordult a Kőbányai Önkormányzathoz, amelyben kéri a Királydomb nemzeti emlékhelyé, illetve kiemelt nemzeti emlékhelyé nyilvánítása iránti javaslatának a támogatását (a megkeresések az előterjesztés 2. mellékletében láthatók). A Közösség kezdeményezése szerint a Királydomb mint a régi rákosmezei országgyűlések helyszíne a magyar államiság kiemelt fontosságú emlékhelye, amelynek megőrzése és megjelölése (kiemelt) nemzeti emlékhelyé nyilvánítása útján indokolt (az érintett terület és környezete a 3. mellékletben foglalt térképrészleten látható). A Közösség elnöke az Önkormányzat vezetőivel 2020. október 19-én folytatott személyes egyeztetés során tájékoztatta az Önkormányzatot a kezdeményezése előkészületeiről, és kérte a nemzeti emlékhelyé nyilvánítás támogatását.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Törvény) 7. § 21. pontja szerint a nemzeti emlékhely a nemzet történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amely a magyar nemzet, illetve a magyar és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír, továbbá amely országos jelentőségű állami megemlékezés színhelye lehet, és amelyet az Országgyűlés törvénnyel nemzeti emlékhelyé nyilvánít. A Törvény ilyenként 19 emlékhelyet rögzít, Kőbányán található a Rákoskeresztúri Újköztető 298., 300. és 301. parcellája és a Kisfogház Emlékhely.

Ugyanezen § 8. pontja szerint kiemelt nemzeti emlékhely a nemzet és a magyar állam történelmében kiemelkedő jelentőségű nemzeti emlékhely, amelyet az Országgyűlés törvénnyel kiemelt nemzeti emlékhelyé nyilvánít. Az egyetlen kiemelt nemzeti emlékhely az Országház és környéke.

A Törvény 61/B. § (3) bekezdése szerint a nemzeti emlékhelyek védelme és hozzáférhetővé tétele közérdek, amelynek megvalósításában közreműködnek az állami és az önkormányzati szervek, valamint a vallási közösségek, az egyházi jogi személyek, a civil és egyéb szervezetek, illetve a természetes személyek. A védelem kiterjed a nemzeti emlékhely és a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságának megőrzésére és a méltó megemlékezés feltételeinek biztosítására, az emlékhely történelmileg hiteles, egységes arculatának és műemléki megjelenésének fenntartására és biztosítására, továbbá az ezek érdekében végzett fejlesztés, beruházás megvalósításának elősegítésére. A kiemelt nemzeti emlékhely csak állami tulajdonban állhat, a nemzeti emlékhely más tulajdona is lehet.

A Miniszterelnökséget vezető miniszter a kulturális örökség védelméért felelős miniszterként a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) javaslatára, a Bizottság felügyeletét ellátó, a miniszterelnök általános helyettesével egyetértésben kezdeményezi egyes helyszínek nemzeti emlékhelyé nyilvánítását.

A Törvény 61/F. és 61/G. §-a szerint nemzeti emlékhellyé az a helyszín nyilvánítható, amely alkalmas megemlékezések tartására, és ahol a nemzet kulturális életében társadalmunk műveltségi szintjét, hazánk nemzetközi elismertségét jobbitó, az ország, a nemzet függetlenségének védelmében a múltban gyökerező, jövőt meghatározó, a nemzet emlékezetére méltó esemény, vagy az ország politikai életében irányadó állami döntés, intézkedés valósult meg, a helyszín egy adott történelmi kor meghatározója, a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség önazonosításában kiemelkedő szerepe van, eleget tud tenni annak a követelménynek, hogy országos jelentőségű megemlékezések helyszíne legyen, és a magyar összetartozást vagy a nemzetiségeinknek a magyarsággal való összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet vagy egy-egy nemzetiségi közösség önképében kiemelkedő fontossággal bír.

A Törvény 61/D. § (1) bekezdés d) pontja szerint a Miniszterelnökséget vezető miniszter a nemzeti emlékhely fenntartható használatának elősegítése érdekében támogatási szerződést köt. A miniszter minden év január 15-éig közzéteszi a nemzeti emlékhelyek fenntartható használatát elősegítő tárgyú támogatásokra rendelkezésre álló keretösszeget. A támogatási szerződés alapján nyújtandó támogatás iránti kérelmet a nemzeti emlékhely tulajdonosa, vagyonkezelője vagy használatra jogosultja minden év február 15-éig írásban nyújtja be a miniszternek.

A nemzeti emlékhely használatának rendje szintén jogszabályban meghatározott. A nemzeti emlékhelyek használati rendjéről szóló 302/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (2) bekezdése szerint a nemzeti emlékhely

- a) ünnepi célra Magyarország nemzeti és állami ünnepein és a nemzeti emlékhely szempontjából kiemelkedő alkalmakkor szervezett országos jelentőségű állami megemlékezés idején;
- b) protokolláris célra az állami vezetők vagy a nemzeti emlékhely tulajdonosa által meghatározott rendezvény idején;
- c) idegenforgalmi célra a nemzeti emlékhelyet felkereső turisták látogatásakor;
- d) köznapi célra az a)-c) pont alá nem tartozó esetekben

a Törvény szerinti eszmei tartalmat tiszteletben tartva használható.

A Korm. rendelet 2. §-a szerint Miniszterelnökséget vezető miniszter a nemzeti emlékhely használati rendjéről az adott nemzeti emlékhely sajátosságainak megfelelő, a használati célok szerint rendszerezett használati tervet készít. A használati tervet – a nemzeti emlékhely valamennyi tulajdonosával egyetértésben – a Nemzeti Örökség Intézete (a továbbiakban: Intézet) készíti elő. Az Intézet a használati tervre vonatkozó javaslatát – valamennyi tulajdonos egyetértésének bemutatásával együtt – a nemzeti emlékhellyé nyilvánítástól számított egy éven belül megküldi a miniszternek.

Az Intézet a Törvény 61/D. § (3) bekezdése szerint ellátja továbbá az emlékhelyekkel összefüggő következő feladatokat:

- a) ellátja az emlékhellyé nyilvánítás előkészítésével, valamint az emlékhelyekkel kapcsolatos adminisztratív és ellenőrzési feladatokat;
- b) felméri és folyamatosan figyelemmel kíséri az emlékhelyek állapotát, továbbá megteszi az emlékhelyekhez fűződő nemzeti érték megőrzéséhez, fenntartásához és bemutatásához szükséges intézkedéseket;
- c) a turizmusért felelős miniszterrel együttműködésben gondoskodik az emlékhelyek fenntartható használata, fejlesztése és bemutatása érdekében tervek, programok, projektek előkészítéséről és megvalósításáról;

d) gondoskodik az emlékhelyekhez fűződő nemzeti értéket hordozó örökség megismerését, fejlesztését és bemutatását elősegítő – köztük oktatási, képzési, ismeretterjesztő – programok kidolgozásáról és végrehajtásáról; valamint

e) gondoskodik a nemzeti emlékhely megjelölés ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzéséről.

A fentiekre tekintettel javaslom, hogy a Tisztelt Képviselő-testület támogassa a Közösségnek a kőbányai Királydomb beépítetlen legmagasabb pontján elhelyezkedő terület nemzeti emlékhellyé nyilvánítására irányuló kezdeményezését.

II. Hatásvizsgálat

A Közösség javaslata szerinti, a Nagycice utca, Pilisi utca és Dorogi utca szomszédságában fekvő, a Királydomb jelenleg beépítetlen legmagasabb pontja és környezete nagyobb részben az Önkormányzat tulajdonában, részben magántulajdonban álló, lakáscélú beépítésre szánt terület. A nemzeti emlékhellyé nyilvánítás – annak pontos elhelyezkedésétől és kiterjedésétől függően – szükségessé tenné az Önkormányzat tulajdonosi, valamint a kerületi építési szabályzatban meghatározott szabályozási céljainak a részbeni felülvizsgálatát.

A nemzeti emlékhellyé nyilvánítás önmagában nem határozza meg a terület hasznosítását, beépítését, illetve kezelését, ugyanakkor az Önkormányzatnak és az esetlegesen érintett tulajdonosoknak a fenti jogszabályi rendelkezésekben meghatározott célok és feltételrendszer szerint, a használati terv kialakításával és végrehajtásával kell működniük.

III. A végrehajtás feltételei

A nemzeti emlékhellyé nyilvánításra irányuló kezdeményezés nyomán az Intézet előkészítésében a Bizottság jogosult javaslatot tenni a Miniszterelnökséget vezető miniszternek, aki a miniszterelnök általános helyettesének az egyetértésével kezdeményezheti a nemzeti emlékhellyé nyilvánításról szóló törvényjavaslat Kormány általi benyújtását.

A kezdeményezés támogatását követően további egyeztetések szükségesek a nemzeti emlékhellyé nyilvánítandó helyszín pontos meghatározása, valamint az emlékhely jövőbeni kialakításának a feltételrendszere tekintetében.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2020. október 21.

Weeber Tibor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2020. (... ..) határozata

a Királydomb nemzeti emlékhelyé nyilvánításának támogatásáról

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete támogatja a Magyar Patrióták Közösségének (1024 Budapest, Margit krt. 31-33. IV/5., képviseli: Hetzmann Róbert elnök) a Budapest X. kerület, Királydomb jelenleg beépítetlen legmagasabb pontja mint a középkori Magyar Királyság országgyűléseinek hagyományos színhelye nemzeti emlékhelyé nyilvánítására vonatkozó kezdeményezését.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a Humánszolgáltatási Főosztály vezetője
a Főépítészeti Osztály vezetője